

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.013.01.2023

Pan Wojciech Kustra
Dyrektor
Izby Administracji Skarbowej w Warszawie

ul. Alojzego Felińskiego 2B
01-513 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/068 – Nadzór naczelników niewyspecjalizowanych urzędów skarbowych nad prawidłowością rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Izba Administracji Skarbowej w Warszawie ¹ , 00-513 Warszawa, ul. Alojzego Felińskiego 2B.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Kustra, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie ² od 1 grudnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Wojciech Pawlak, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie od 12 maja 2022 r. do 30 listopada 2022 r. Bartosz Zbaraszczyk, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie od 12 maja 2020 r. do 11 maja 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I str. 7-11)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działalność analityczna, prognostyczna i badawcza w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych.2. Nadzór nad naczelnikami urzędów skarbowych w zakresie rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze mające bezpośredni związek z badanym zagadnieniem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Magdalena Raczkowska, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/153/2023 z 14 lipca 2023 r.2. Kamila Kucharska, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/111/2023 z 10 maja 2023 r.3. Rafał Ulewicz, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/159/2023 z 24 sierpnia 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I str. 1-6)</p>

¹ Dalej: IAS albo Izba.

² Dalej: Dyrektor IAS.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor IAS w okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) prowadził działalność analityczną dotyczącą rozliczeń podatników podatku dochodowego od osób prawnych⁵ pozostających we właściwości 48 niewyspecjalizowanych urzędów skarbowych⁶. Działalność ta nie obejmowała jednak wszystkich zagadnień z zakresu właściwości naczelników nUS.

W IAS nie prowadzono działań analitycznych nakierowanych na weryfikację wywiązywania się podatników CIT z obowiązku złożenia zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty). Tym samym Dyrektor IAS nie posiadał informacji o stanie realizacji tego obowiązku przez naczelników nUS, jak i stosowania sankcji zawartej w art. 54⁷ ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy⁸. W Izbie nie gromadzono i nie analizowano danych na temat skali figurujących w rejestrach nUS podatników CIT, którzy nie wywiązali się z obowiązku zgłoszenia danych uzupełniających w NIP-8 oraz o podejmowanych wobec nich działaniach nUS, w tym o niewielkiej liczbie i kwocie kar grzywny nałożonych na podstawie art. 81 § 1 pkt 1⁹ KKS. Ponadto w działalności analitycznej nie uwzględniano zagadnienia dotyczącego występowania w nUS podatników z fałszywymi, bądź fikcyjnymi danymi adresowymi oraz działań tych organów w zakresie realizacji ustawowych obowiązków uchylania takim podmiotom numeru NIP z urzędu. W efekcie pominięcia przedmiotowych problemów w działalności analitycznej IAS, Dyrektor nie mógł sprawować rzetelnego nadzoru nad działalnością nUS w tych obszarach.

Prowadzone przez Regionalny Zespół Analityczny¹⁰ analizy podmiotów w zakresie podatku CIT, koncentrowały się na zidentyfikowanych obszarach ryzyka. Ponadto w ramach działalności analitycznej w IAS typowano podmioty celem przekazania do dalszych działań nUS, tj. czynności sprawdzających oraz kontroli podatkowych.

W ramach nadzoru w IAS monitorowano działania podległych nUS, w tym prowadzenie czynności sprawdzających, kontroli podatkowych i postępowań podatkowych dotyczących podatku CIT. W ich wyniku w 2022 r.¹¹ nastąpił wzrost o 29 052,4 tys. zł (26%) kwoty stwierdzonych uszczupień w stosunku do 2021 r.¹² W IAS corocznie badano i analizowano potrzeby szkoleniowe nUS. Dla zapewnienia jednolitości postępowania podległych jednostek, w tym w zakresie stosowania przepisów, do nUS przekazywano wytyczne, wyniki analiz orzecznictwa sądowego, udzielano wyjaśnień na zgłaszane wątpliwości interpretacyjne, organizowano szkolenia i spotkania robocze. Jednakże stwierdzono, że IAS, w ramach nadzoru, nie w pełni egzekwowała realizację dyspozycji Ministerstwa Finansów¹³ zawartych w wytycznych w sprawie czynności sprawdzających i w procedurach w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników. Zaplanowane w kontrolowanym okresie szkolenia dotyczyły również zagadnień z zakresu podatku CIT oraz rachunkowości. W podległych nUS Dyrektor IAS prowadził kontrole wewnętrzne, które obejmowały

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: podatek CIT.

⁶ Dalej: nUS.

⁷ Zgodnie, z którym: § 1 Podatnik, który uchylając się od opodatkowania, nie ujawnia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub nie składa deklaracji, przez co naraża podatek na uszczuplenie, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie. § 2. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych. § 3. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 654, ze zm.; dalej: KKS.

⁹ Zgodnie, z którym podatnik lub płatnik, który wbrew obowiązkowi nie dokonuje w terminie zgłoszenia identyfikacyjnego albo aktualizacji objętych nim danych albo też podaje w nim dane niezgodne ze stanem rzeczywistym lub niepełne, podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

¹⁰ Dalej: RZA.

¹¹ 138 556,1 tys. zł.

¹² 109 503,7 tys. zł.

¹³ Dalej: MF.

obszar związany z podatkiem CIT i w odniesieniu do stwierdzanych nieprawidłowości formułował zalecenia pokontrolne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działalność analityczna, prognostyczna i badawcza w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Liczba zarejestrowanych podatników CIT pozostających we właściwości naczelników nUS (według stanu na) wynosiła:

- 31 grudnia 2020 r. – 216 504, z tego 128 725 stanowili podatnicy niebędący jednocześnie podatnikami VAT „czynnymi” (59,5%),
- 31 grudnia 2021 r. – 230 123, z tego 140 014 stanowili podatnicy niebędący jednocześnie podatnikami VAT „czynnymi” (60,8%),
- 31 grudnia 2022 r. – 245 883, z tego 149 308 stanowili podatnicy niebędący jednocześnie podatnikami VAT „czynnymi” (60,7%),
- 30 czerwca 2023 r. – 253 779, z tego 155 123 stanowili podatnicy niebędący jednocześnie podatnikami VAT „czynnymi” (61,1%).

Wśród zarejestrowanych do CIT spółek prawa handlowego najwięcej było spółek z ograniczoną odpowiedzialnością¹⁵, zaś wśród pozostałych podatników CIT najliczniejszą grupę stanowiły wspólnoty mieszkaniowe¹⁶ i stowarzyszenia¹⁷.

(akta kontroli tom I str. 12)

1.2. W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) w IAS nie prowadzono działalności analitycznej w celu identyfikacji obszarów ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w podatku CIT. Jak wyjaśnił Dyrektor IAS prowadzono je na poziomie MF, jako właściciela ryzyk podatkowych.

Zidentyfikowane przez MF obszary ryzyk ujęto w Rejestrze ryzyk, stanowiącym załącznik do Polityki zarządzania procesem analitycznym w Krajowej Administracji Skarbowej¹⁸. Od 1 stycznia 2021 r. MF uruchomiło proces wdrażania Modułu Analiza w systemie informatycznym ZISAR2¹⁹, w kwietniu 2021 r. zakończyło proces wprowadzania analiz przedmiotowych wraz z Arkuszami Oceny Ryzyka w grupach obszarów ryzyka 15-25 Systematyki Obszarów – Ryzyka. W grupie 17 ujęto siedem ryzyk dotyczących podatku CIT, tj. wykazywanie podstawy opodatkowania w nieprawidłowej wysokości, nieprawidłowe odliczenia od dochodu, nieprawidłowe odliczenia od podatku, nieuprawnione lub nieprawidłowe korzystanie ze zwolnień przedmiotowych, nieuprawnione lub nieprawidłowe korzystanie ze zwolnień podmiotowych, zawyżanie kosztów uzyskania przychodów, zaniżanie kosztów uzyskania przychodów i zastosowanie niewłaściwej stawki opodatkowania.

Od 1 kwietnia 2021 r. IAS rozpoczęła w ZISAR2 rejestrację analiz podmiotowych ryzyka²⁰. W ryzykach z grupy OR 17 (dotyczących podatku CIT) na 31 grudnia 2021 r. zaewidencjonowano 50 analiz, na 31 grudnia 2022 r. – 46, a na 30 czerwca 2023 r. – 14. Celem analiz było m.in. sprawdzenie prawdopodobieństwa powstania uszczupień należności Skarbu Państwa w związku z niewywiązywaniem się podatników z obowiązków podatkowych z tytułu podatku CIT za okresy: 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 i ocena ryzyka w obszarze podatku CIT pod kątem

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Odpowiednio: 151 256, 165 480, 179 018, 186 320.

¹⁶ Odpowiednio: 14 803, 15 334, 15 852, 16 060.

¹⁷ Odpowiednio: 14 531, 14 950, 15 391, 15 623.

¹⁸ Przekazana do stosowania pismem z dnia 15 kwietnia 2019 r., znak: DPA1.031.1.2018 przez MF, dalej: PZPA.

¹⁹ Dalej: ZISAR2.

²⁰ Pismo z dnia 7 kwietnia 2021 r., znak: 1401-ICR-2.0131.2021.KD.

prawidłowości wyceny transakcji pomiędzy podmiotami powiązаныmi w oparciu o złożone deklaracje TPR-C. Łącznie analizy objęły 23 podmioty podlegające pod właściwość nUS, z tego w stosunku do 13 podjęto działania, m.in. kontrole celno-skarbowe, czynności sprawdzające, a do 10 nie podjęto dalszych działań²¹.

Zastępca Dyrektora IAS wyjaśniła, że w trakcie kontroli NIK na dzień 22 września 2023 r. wobec wszystkich podmiotów podjęto czynności sprawdzające.

(akta kontroli tom I str. 218, tom II str. 215-226, 238-313, 516)

Nie prowadzono działalności analitycznej w kierunku identyfikacji mechanizmów agresywnej optymalizacji podatkowej stosowanych przez podatników nUS. Jak wyjaśnił Dyrektor IAS nie podejmowano działań w tym zakresie, gdyż identyfikowanie struktur agresywnego planowania podatkowego pozostaje w kompetencji MF.

(akta kontroli tom I str. 210)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor IAS nie wydał wytycznych w sprawie wykorzystania w działalności analitycznej oświadczeń o sporządzeniu lokalnej dokumentacji cen transferowych, o których mowa w art. 11m ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (w brzmieniu obowiązującym w latach 2019-2021)²² ponieważ, jak wyjaśnił, dostęp do informacji o cenach transferowych TPR lub schematach podatkowych MDR możliwy jest wyłącznie z poziomu MF. IAS otrzymuje przeanalizowane już informacje dotyczące możliwych naruszeń przepisów prawa.

(akta kontroli tom I str. 210-211)

Zarządzeniem Nr 76/2019 z 11 lipca 2019 r. Dyrektor IAS powołał czternastoosobowy Regionalny Zespół Analityczny, w skład którego weszli pracownicy z komórek analitycznych: IAS, Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego²³ oraz wyspecjalizowanych urzędów skarbowych²⁴. Zarządzeniem Nr 6/2021 z 11 stycznia 2021 r. do składu RZA Dyrektor wyznaczył również pracowników z nUS.

W ramach RZA Dyrektor IAS powołał²⁵ dziewięcioosobowy podzespół ds. podatku dochodowego od osób prawnych²⁶, w skład którego weszli pracownicy: MUCS, wUS i nUS. Zarządzeniem nr 233/2021 z 30 grudnia 2021 r. skład podzespołu zwiększono do 26 osób, w tym dwie osoby powołano z IAS. W kolejnych latach skład podzespołu zmniejszono: do 25, 24 i następnie 22 osób²⁷. Aktualny, według zarządzenia nr 95/2023 z 21 sierpnia 2023 r., skład zespołu liczy 17 osób, w tym 14 z MUCS, dwie z IAS i jedna z wUS. Do zadań podzespołu w szczególności należało przygotowywanie raportów z analiz podmiotów w obszarze podatku dochodowego od osób prawnych, otrzymywanych z MF w ramach List Typowań Brutto²⁸, oraz typowanie podmiotów do dalszych działań.

W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) podzespół wykonał typowania podmiotów:

²¹ Z tego cztery podmioty z 2022 r. i sześć z 2023 r.

²² Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, ze zm.; dalej: ustawa o CIT. Zgodnie z art. 11m ust. 1 ustawy o CIT (w brzmieniu obowiązującym do końca 2021 r.) podmioty powiązane, które są obowiązane do sporządzenia lokalnej dokumentacji cen transferowych, składają urzędowi skarbowemu oświadczenie o jej sporządzeniu, w terminie do końca dziewiątego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego. Z kolei zgodnie z art. 11t ust. 1 ustawy o CIT (w brzmieniu obowiązującym do końca 2021 r.) informacja o cenach transferowych za rok podatkowy zawierająca elementy określone w ust. 2, podlegała przekazaniu do Szefa KAS. Z dniem 1 stycznia 2022 r. art. 11m został uchylony, natomiast zgodnie z nadanym z tą datą nowym brzmieniem art. 11t ust. 1 ustawy o CIT, informacja o cenach transferowych za rok podatkowy podlega przekazaniu do naczelnika US w terminie do końca jedenastego miesiąca po zakończeniu roku podatkowego.

²³ Dalej: MUCS.

²⁴ Dalej: wUS. Naczelnik urzędu skarbowego, innego niż właściwy miejscowo, który wykonuje zadania w odniesieniu do niektórych kategorii podatników i płatników o istotnym znaczeniu gospodarczym lub społecznym, w szczególności wykonujących określony rodzaj działalności gospodarczej lub osiągających określoną wysokość przychodu netto w rozumieniu przepisów o rachunkowości, zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 615, ze zm.); dalej: ustawa o KAS.

²⁵ Zarządzeniem nr 105/2021 z 27 kwietnia 2021 r.

²⁶ Dalej: podzespół.

²⁷ Odpowiednio zarządzeniami: Nr 75/2022 z 4 kwietnia 2022 r., Nr 149/2022 z 4 października 2022 r. oraz Nr 17/2023 z 7 lutego 2023 r.

²⁸ Dalej: LTB.

- świadczących usługi o niskiej wartości dodanej na rzecz podmiotów powiązanych,
- świadczących usługi prostego producenta lub prostego dystrybutora na rzecz podmiotów powiązanych,
- posługujących się pustymi fakturami,
- świadczących usługi prostego dystrybutora na rzecz podmiotów powiązanych i osiągających stratę bilansową w związku z COVID-19,
- ze znaczną różnicą między przychodem w CIT a obrotem VAT.

Łącznie wytypowano 1516 podmiotów, z tego 1268 pozostawało we właściwości naczelników nUS (83,6%). W stosunku do podmiotów podlegających nUS podjęto m.in. czynności sprawdzające i kontrole celno-skarbowe, które w 613 przypadkach zakończono ustalonymi uszczupleniami na łączną kwotę 1422,3 tys. zł, a w 624 przypadkach na dzień 30 czerwca 2023 r. działania były niezakończone. W stosunku do 31 podmiotów nie podjęto działań.

Dyrektor wyjaśnił, że w trakcie kontroli NIK w dniu 6 października 2023 r. w stosunku do 29 podmiotów podjęto działania. W stosunku do dwóch podmiotów nie zakończono działań analitycznych, gdyż w pierwszej kolejności realizowane są sprawy terminowe zlecone przez MF oraz obciążone ryzykiem przedawnienia ewentualnego zobowiązania podatkowego.

(akta kontroli tom II str. 327-394, 398, 521-522)

W kontrolowanym okresie IAS przeprowadzała analizy danych z urzędów skarbowych w obszarze kontroli podatkowych. W piśmie z dnia 24 kwietnia 2021 r.²⁹ Dyrektor IAS polecił urzędowi skarbowemu³⁰ comiesięczne sporządzanie sprawozdań w zakresie wszczynanych kontroli podatkowych. W latach 2021-2023 monitorowano także stan kontroli podatkowych za okresy rozliczeniowe, za które zobowiązania przedawniają się z końcem roku.

Dyrektor wyjaśnił, że w celu poprawy skuteczności i efektywności ww. kontroli prowadzonych przez podległe urzędy (w tym nUS), w IAS prowadzone są na bieżąco analizy dotyczące kontroli. Zbierane są dane o liczbie kontroli podatkowych: wszczętych, w toku, zakończonych, zakończonych ze statutem zatwierdzonych. Wyniki analiz omawiane są podczas narad i spotkań, także w porównaniu rok do roku. W przypadku zaobserwowania spadku efektywności lub skuteczności podejmowanych czynności, główny nacisk kładziony jest na wskazanie kierunków działań, które należy podjąć dla poprawy ich efektów. Spotkania służą także wymianie wiedzy i doświadczeń pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi IAS.

(akta kontroli tom I str. 213, tom III str. 428-443)

W pierwszej połowie 2023 r. w IAS opracowano i przekazano do realizacji podległym urzędom „Kalendarz analiz” dla US na 2023 r.³¹ w celu zapewnienia bieżącego monitorowania wywiązywania się podatników z zobowiązań wobec Skarbu Państwa.

Do urzędów przekazywano także indywidualne informacje³² dotyczące niezgodności ze stanem rzeczywistym danych adresowych wybranych podatników, polecając weryfikację adresu siedziby oraz podjęcie ewentualnych działań w celu uchylenia NIP, na podstawie art. 8c ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników³³.

(akta kontroli tom I str. 215, tom IV 168-240)

²⁹ Zn.: 1401-ICK-1.4022.1380.2020.

³⁰ Dalej także: US.

³¹ Przekazany do Naczelników urzędów skarbowych woj. mazowieckiego przy piśmie z 14 lutego 2023 r. zn.: 1401-ICR-1.4021.8.2022.64.KS; dalej: Kalendarz analiz na 2023 r.

³² Otrzymane od Dyrektora IAS w Bydgoszczy, pomocniczego właściciela ryzyka w obszarach dotyczących obliczania VAT.

³³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2500, ze zm; dalej także: ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników albo u.z.e.p.

1.3. MF w kwietniu 2022 r. na Platformie Analitycznej wdrożyło Moduł Zarządzania Analizami³⁴, tj. narzędzie do automatyzacji procesów dystrybucji analiz grupowych (LTB) z poziomu centralnego do właściwości miejscowej dyrektorów izb administracji skarbowej³⁵.

W okresie od 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. MF przekazało do IAS 29 LTB z obszaru CIT, z tego 10 drogą elektroniczną, a 19 zamieściło na MZA. Dotyczyły one m.in.: wytypowania deklaracji TPR-C za 2019 r.; wykazu podmiotów powiązanych ze spółkami amerykańskimi ze stanu Wyoming w USA; wykazu podmiotów z zadeklarowanym w CIT-8 za 2020 r. brakiem przychodu, a równocześnie w deklaracjach VAT za odpowiednie okresy rozliczeniowe wykazany obrotom. Łączna liczba podmiotów ujętych w LTB wyniosła 6465, z tego 5229 pozostawało we właściwości nUS (80,9%). Przekazane przez MF w korespondencji elektronicznej LTB analizowano w ramach RZA, zaś zamieszczone na MZA nie były analizowane na poziomie IAS, gdyż bezpośrednio MF skierował je do naczelników US.

Efektom działań podjętych przez nUS, na podstawie przekazanych analiz podmiotowych było, m.in. dokonanie przez podatników korekt zeznań lub złożenie wyjaśnień, podjęcie przez nUS działań zmierzających do uchylenia NIP-u. W wyniku podjętych działań stwierdzono uszczuplenia w kwocie 53 872,8 tys. zł³⁶.

(akta kontroli tom II str. 504-506, tom IV str. 10, 155-167)

1.4. W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) IAS nie otrzymała od nUS wniosków o wszczęcie identyfikacji ryzyka (WIR) w obszarze CIT lub rejestracji podatników. Naczelnicy nUS nie przekazali również zgłoszeń bądź informacji w przedmiotowym zakresie.

RZA dokonał przeglądu oceny ryzyka w grupie 17 OR (dotyczącej obszaru CIT) w oparciu, m.in. o liczbę podmiotów, u których przeprowadzono kontrole podatkowe oraz celno-skarbowe za okres styczeń-sierpień 2023 r.³⁷. W wyniku przeglądu zidentyfikowano ryzyka występujące w ww. grupie, tj.: 17.1.1 Wykazywanie podstawy opodatkowania w nieprawidłowej wysokości, 17.2.2 Nieprawidłowe odliczenia od podatku, 17.4.1 Zawyżanie kosztów uzyskania przychodów, 17.5.1 Zastosowanie niewłaściwej stawki opodatkowania.

(akta kontroli tom I str. 13, tom IV str. 14)

1.5. Zeznania podatkowe CIT-8 złożyło: 121,9 tys. podatników (pozostających we właściwości naczelników nUS z woj. mazowieckiego) za 2020 r. oraz 136,0 tys. podatników za 2021 r. Przychód wykazany w zeznaniach wyniósł odpowiednio: 159 342 589,3 tys. zł oraz 191 721 618,9 tys. zł (wzrost o 20,3%). Dochód za 2020 r. w kwocie 21 217 670,51 tys. zł zadeklarowało 64,2 tys. podatników (52,7% ogółem złożonych zeznań), zaś za 2021 r. w kwocie 25 765 713,0 tys. zł – 71,6 tys. podatników (52,7%). Stratę w 2020 r. w kwocie 8 502 189,4 tys. zł poniosło 44,9 tys. podatników, a w 2021 r. w kwocie 11 056 081,6 tys. zł – 50,8 tys. podatników.

Z odliczeń:

- od dochodu na kwotę 1 939 564,2 tys. zł w 2020 r. skorzystało 13,5 tys. podatników oraz na kwotę 1 983 908,2 tys. zł w 2021 r. – 13,6 tys. podatników;
- od podstawy opodatkowania na kwotę 53 055,1 tys. zł w 2020 r. skorzystało 167 podatników oraz na kwotę 73 105,2 tys. zł w 2021 r. – 168 podatników;
- od podatku na kwotę 5682,1 tys. zł w 2020 r. skorzystało 75 podatników oraz na kwotę 55 701,7 tys. zł w 2021 r. – 3409.

³⁴ Dalej: MZA.

³⁵ Pismo z 22 grudnia 2022 r., znak: DRP3.8920.25.2022.

³⁶ Z tego: 52 823,6 tys. zł z czynności sprawdzających i 1 049,2 tys. zł z kontroli podatkowych.

³⁷ Opracowanie analityczne z dnia 29 września 2023 r.

Podatek należny za 2020 r. zadeklarowało 42,6 tys. podatników na kwotę 2 089 780,3 tys. zł, w tym 36,1 tys. podatników skorzystało z obniżonej stawki CIT 9% (84,8% podatników ogółem), którzy zadeklarowali podatek należny w wysokości 396 732,6 tys. zł (19,0% kwoty ogółem).

Podatek należny za 2021 r. zadeklarowało 49,4 tys. podatników na kwotę 2 486 021,6 tys. zł, w tym 42,1 tys. podatników skorzystało z obniżonej stawki CIT 9% (85,2% podatników ogółem), którzy zadeklarowali podatek należny w wysokości 737 247,2 tys. zł (29,7% kwoty ogółem).

(akta kontroli tom III str. 1-5)

Z formy opodatkowania, o której mowa w rozdziale 6b ustawy o CIT (tzw. estoński CIT), skorzystało w latach 2021-2023 (do 30 czerwca) odpowiednio: 122 podatników (w tym 101 w nUS), 1752 (1356) oraz 1342 (1124).

Podatnicy zadeklarowali w 2021 r. podatek w wysokości 859,7 tys. zł (w tym w nUS 119,4 tys. zł), z czego: 758,2 tys. zł wg stawki 20% (w nUS 17,9 tys. zł), a 101,5 tys. zł wg stawki 10% (cała kwota w nUS).

(akta kontroli tom III str. 6)

1.6. Dyrektor IAS wyjaśnił, [...] ³⁸ Z dniem 1 stycznia 2021 r. Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie stał się urzędem krajowym i przejął znaczną część podmiotów kluczowych z terenu całego kraju. [...] ³⁹

Zmiany te są elementem zmian ewaluacyjnych zachodzących w całej Krajowej Administracji Skarbowej⁴⁰, tj. zbudowania nowego rozwiązania organizacyjnego w postaci systemu obsługi dużych podatników.

(akta kontroli tom I str. 214-215, tom II 524-527)

W opracowanym w IAS w 2023 r. Kalendarzu analiz na 2023 r. uwzględniono także działania w zakresie podatku CIT, m.in. na podstawie danych wynikających z zeznań podatkowych, w tematach: „0” CIT-8 a wypłacone zaliczki; Identyfikacja podmiotów, które generują stratę przez kolejne dwa lata, wcześniej wykazywały dochód; Identyfikacja podatników deklarujących stratę z pozarolniczej działalności gospodarczej po raz kolejny; Wytypowanie podmiotów rozliczających się CIT-8E. W ramach ww. kalendarza na poziomie IAS zrealizowano analizę w zakresie CIT-8 – zastosowanie stawki 9% i jej wyniki udostępniono US w module MZA, wyznaczając termin realizacji zadania na październik 2023 r.

(akta kontroli tom II str. 229, tom III str. 404-408)

1.7. W latach 2021-2022 w działalności analitycznej nie uwzględniano ryzyka związanego z wystawianiem faktur na fikcyjne dostawy lub usługi przez podatników CIT niebędących podatnikami VAT. Dopiero w pierwszym kwartale 2023 r., w ramach RZA, podzespół⁴¹ pełniący funkcję pomocniczego właściciela ryzyka, wykonał typowanie dotyczące beneficjentów "nierzetelnych faktur", a jednym z kryteriów był obowiązek VAT. Faktura VAT "nierzetelna" (tj. nie potwierdzająca rzeczywistego przebiegu zdarzeń) wymagała korygowania deklarowanych podstaw opodatkowania, zarówno w podatku VAT jak i CIT. Raport z typowania zamieszczono w MZA pod nazwą „Beneficjenci korzystający z nierzetelnych faktur 2019-2021”.

(akta kontroli tom II str. 227-228)

1.8. IAS nie pozyskiwała z nUS danych na temat skali występowania w rejestrach urzędu podatników CIT (z otwartym obowiązkiem podatkowym) z fałszywymi bądź fikcyjnymi danymi adresowymi i nie poddawała analizie ww. zjawiska, w świetle realizacji przez naczelników obowiązków dotyczących uchylania NIP z urzędu –

³⁸ Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632) w zw. z art. 61 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483), NIK wyłączyła jawność informacji.

³⁹ Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632) w zw. z art. 61 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483), NIK wyłączyła jawność informacji.

⁴⁰ Dalej: KAS.

⁴¹ PWR-2.

szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Do weryfikacji urzędów przekazywano natomiast indywidualne informacje, otrzymane od Dyrektora IAS w Bydgoszczy, o podatnikach, wobec których zachodziło podejrzenie, że posługują się nieaktualnymi danymi adresowymi. W pismach tych Dyrektor IAS m.in. polecał weryfikację danych adresowych oraz podjęcie ewentualnych działań w celu uchylenia NIP, na podstawie art. 8c ust. 4 u.z.e.p.

Wyjaśniając, jakie wystąpiły bariery w dostępie do danych na temat podatników CIT figurujących w Bazie Podmiotów Szczególnych⁴², Dyrektor IAS wskazał, że: „BPS powstała ponad 17 lat temu jako platforma wymiany informacji pomiędzy jednostkami wchodzącymi w skład ówczesnej administracji podatkowej, celnej i kontroli skarbowej, a obecnie KAS. W BPS odnotowywane są m.in. informacje na temat podatników nierzetelnych i nieistniejących, czy też kierowane są zapytania do innych jednostek KAS o podatników, wobec których prowadzone są czynności kontrolne (...). Mając powyższe na względzie należy zauważyć, że BPS nie jest systemem ukierunkowanym na obszar podatku CIT”.

(akta kontroli tom II str. 206, 446)

1.9. Liczba podatników podatku CIT, którzy nie wywiązali się z obowiązku złożenia zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) CIT-8, za lata podatkowe, których zakończenie nastąpiło w latach 2017-2021, w nUS wyniosła 244 938, z tego 207 956 to spółki prawa handlowego (84,9%). IAS nie pozyskiwała od nUS i nie analizowała danych w ww. zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 209-210)

1.10. Według stanu na 30 kwietnia 2023 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym⁴³ wpisanych było 18 667 podmiotów, objętych właściwością nUS, którzy nie złożyli zgłoszeń identyfikacyjnych w zakresie danych uzupełniających (NIP-8). Najwięcej z nich rozliczało się w Trzecim US Warszawa-Śródmieście – 4110 (22,0%), Pierwszym US Warszawa-Śródmieście – 3488 (18,7%) i US Warszawa Wola – 2157 (11,5%). W trzech nUS, tj. w: Biało-brzegach, Garwolinie i Węgrowie, nie było podmiotów, które nie dopełniły przedmiotowego obowiązku. W trakcie kontroli NIK ustalono, że na dzień 31 sierpnia 2023 r. naczelnicy nUS na 361 podatników, którzy nie złożyli NIP-8, nałożyli, w związku z popełnieniem przez nich wykroczenia skarbowego z art. 81 § 1 pkt 1 KKS, kary grzywny w łącznej wysokości 202,9 tys. zł. IAS nie pozyskiwała i nie analizowała danych w ww. zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 207-208)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie od 2021 do 30 czerwca 2023 r. w IAS nie analizowano ryzyka i skali pozostawiania w bazie podatników CIT, podmiotów z otwartym obowiązkiem podatkowym, posługujących się fałszywymi bądź fikcyjnymi danymi adresowymi, mimo, wynikającego z art. 8c ust. 4 u.z.e.p., obowiązku naczelnika US uchylania z urzędu NIP takim podmiotom. Nie podejmowano też działań w zakresie pozyskania z nUS danych podatników CIT, którzy:
 - nie reagowali na wezwania bądź też wezwania od nich wracały z adnotacją o braku podatnika pod wskazanym adresem;
 - zostali wykreśleni z rejestru VAT na podstawie art. 96 ust. 9 pkt 1, pkt 2 i/lub pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴⁴, a jednocześnie figurowali w KRS i posiadali ważny (nieuchylony) NIP;

⁴² Dalej: BPS.

⁴³ Dalej: KRS.

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1570, ze zm.; dalej: ustawa o VAT.

- uczestniczyli w oszustwach VAT;
- posługiwali się adresem, pod którym nie można było dokonać skutecznego wszczęcia kontroli podatkowej lub postępowania egzekucyjnego.

W ocenie NIK było to działanie nierzetelne. W efekcie Dyrektor IAS nie mógł sprawować w omawianym zakresie rzetelnego nadzoru nad działalnością naczelników nUS, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o KAS.

(akta kontroli tom II str. 206)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że „(...) nie gromadzi w ramach sprawowanego nadzoru danych statystycznych w każdym obszarze działalności podległych jednostek. W celu podejmowania adekwatnych działań podległe jednostki zostały wyposażone w odpowiednie schematy postępowania określone przede wszystkim w przepisach prawa, a także w wydanych przez Ministerstwo Finansów i Izbę zarządzeniach, instrukcjach oraz wytycznych (...)”.

(akta kontroli tom II str. 522)

Zdaniem NIK zbieranie danych w powyższym zakresie, jak również ich analiza i ocena są istotne, zarówno ze względu na konieczność zapewnienia wiarygodnych danych w rejestrach podatników, jak i egzekwowania wypełniania przez podmioty obowiązków wynikających z przepisów prawa. Dopuszczenie do figurowania w CRP KEP⁴⁵, a w konsekwencji również w KRS podmiotów z fałszywymi bądź fikcyjnymi danymi osłabia wiarygodność ujawnianych w rejestrze danych, który jako rejestr publiczny korzysta z szeregu domniemań. Rzetelna działalność analityczna, prognostyczna i badawcza IAS powinna uwzględniać wszystkie ryzyka i problemy związane z wypełnianiem przez podatników obowiązków, także rejestracyjnych.

2. W działalności analitycznej IAS w okresie od 2021 r. do 2023 r. (do 30 czerwca) nie uwzględniono zagadnień dotyczących wywiązywania się podatników CIT pozostających we właściwości nUS z obowiązków zgłoszenia danych uzupełniających w NIP-8, określonego w art. 5 ust. 2c u.z.e.p. Nie podejmowano działań dotyczących pozyskania danych w ww. zakresie z urzędów, jak również z systemu CRP KEP. Tym samym nie dysponowano danymi o figurujących w rejestrach nUS 18 667 podmiotach bez zgłoszonych danych uzupełniających w NIP-8, co stanowiło 7,4% zarejestrowanych podatników CIT. Brak działań w tym obszarze przełożył się na brak informacji o zaniechaniu przez podległe US egzekwowania od podatników ww. zgłoszenia, a także stosowania wobec podatników sankcji za wykroczenie karno-skarbowe, o których mowa w art. 81 § 1 pkt 1 KKS. W efekcie Dyrektor IAS nie mógł sprawować prawidłowego nadzoru nad działalnością naczelników nUS, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o KAS i w tym zakresie jego działania były nierzetelne.

(akta kontroli tom II str. 207-208)

Dyrektor IAS wyjaśnił m.in., że weryfikacja obowiązków rejestracyjnych należy do zadań naczelników US, jak również w tym zakresie nie odnotowano wpływu do komórki zarządzania ryzykiem prośby o pomoc w analizowaniu danych związanych z obowiązkiem rejestracyjnym. Dodał, że korzysta z danych z CRP KEP w ramach analiz podmiotowych, gdzie można zestawić dane rejestracyjne z danymi, m.in. kas fiskalnych, a możliwość dokonania grupowego typowania z obszaru rejestracji na poziomie IAS jest ograniczona, zaś raporty w powyższym zakresie można wygenerować wyłącznie z poziomu MF.

(akta kontroli tom II str. 445, 458-459)

⁴⁵ Centralny Rejestr Podmiotów – Krajowa Ewidencja Podatników.

NIK zauważa, że prowadzenie działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej dotyczącej zjawisk występujących we właściwości KAS oraz analizy ryzyka jednoznacznie zostały przypisane do zadań Dyrektora IAS, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 10 ustawy o KAS. Zadań tych nie przypisano natomiast naczelnikom US. Prowadzenie rzetelnych analiz w przedmiotowym obszarze pozwala na poznanie skali zjawiska oraz identyfikację związanych z nim ryzyk, co ma istotne znaczenie, zwłaszcza w perspektywie obowiązku weryfikacji przez organy podatkowe rozliczeń podatkowych, określania ich prawidłowej wysokości oraz egzekwowania. Dbałość o prawidłową identyfikację podatnika (m.in. poprzez zgłoszenie danych uzupełniających w NIP-8) pozwala ograniczyć ryzyko niepowodzenia w realizacji ww. zadań organów podatkowych, z takich powodów jak brak kontaktu z podatnikiem, brak dostępu do dokumentów źródłowych, brak wiedzy o źródłach zabezpieczenia i egzekucji należności pieniężnych. NIK zwraca również uwagę na kwestię dotyczącą krótkiego okresu przedawnienia karalności za wykroczenia skarbowe. Zgodnie z ogólną zasadą zawartą w art. 51 KKS karalność za wykroczenie skarbowe ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok. Natomiast jeżeli w tym okresie wszczęto przeciwko sprawcy postępowanie, karalność popełnionego przez niego wykroczenia skarbowego ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu (czyli z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia). W ocenie NIK, Dyrektor IAS powinien zapewnić rzetelną analizę przedmiotowego zjawiska, a jej wyniki wykorzystywać w ramach nadzoru sprawowanego nad nUS.

3. W okresie od 2021 do 2023 r. (do 30 czerwca) w IAS nie prowadzono działalności analitycznej w zakresie weryfikacji wywiązywania się przez podatników CIT, pozostających we właściwości nUS, z obowiązku złożenia zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) CIT-8.

W trakcie kontroli NIK ustalono⁴⁶, że spośród 48 nUS, tylko dziewięciu naczelników nUS (18,9%) zastosowało karę grzywny przewidzianą w art. 54 KKS (w kwocie 12,3 tys. zł) w stosunku do 19 z 244 936 podmiotów, którzy nie wywiązali się z obowiązku złożenia zeznania CIT-8 za lata podatkowe, których zakończenie nastąpiło w latach 2017-2021.

Tym samym Dyrektor IAS nie dysponował danymi o skali niezłożonych zeznań oraz o działaniach poszczególnych naczelników nUS w zakresie egzekwowania obowiązku ich złożenia, jak również o stosowaniu wobec podmiotów nieskładających zeznań sankcji karno-skarbowej, na podstawie art. 54 KKS. W ocenie NIK było to działanie nierzetelne. W efekcie Dyrektor IAS nie mógł sprawować rzetelnego nadzoru nad działalnością naczelników urzędów skarbowych, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o KAS.

(akta kontroli tom II str. 209-210)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że weryfikacja obowiązków składania deklaracji/zeznań należy do zadań naczelników US. Dodał, że komórki zarządzania ryzykiem w IAS nie prowadziły analiz ww. zakresie, z uwagi na brak możliwości technicznych pozwalających na pozyskanie danych z poziomu IAS o niezłożeniu zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty).

(akta kontroli tom II str. 420, 459)

NIK zauważa, że prowadzenie działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej dotyczącej zjawisk występujących we właściwości KAS oraz analizy ryzyka jednoznacznie zostały przypisane do zadań Dyrektora IAS, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 10 ustawy o KAS. Zadań tych nie przypisano natomiast naczelnikom US. IAS miała możliwość pozyskania danych na potrzeby analizy

⁴⁶ Stan na dzień 31 sierpnia 2023 r.

zagadnienia, bezpośrednio z US w ramach sprawowanego nadzoru. Na potrzebę prowadzenia monitoringu ciągłości i terminowości składania zeznań, zwrócił uwagę Minister Finansów w Wytycznych do czynności sprawdzających⁴⁷ z września 2021 r., formułując w pkt I rozdziału poświęconego CIT, zalecenia dla US w tym zakresie.

W ocenie NIK świadczy to o istotnym znaczeniu tego zagadnienia, w realizowanym przez organy podatkowe procesie weryfikacji prawidłowości deklarowania zobowiązań podatkowych, które nie powinno być pomijane przez Dyrektora IAS, w ramach realizacji zadań określonych w art. 25 ust. 1 ustawy o KAS.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie od 2021 r. do 2023 r. (do 30 czerwca) w IAS nie prowadzono analiz dotyczących: figurowania w CRP KEP podmiotów, posługujących się fałszywymi bądź fikcyjnymi danymi adresowymi, wywiązywania się podatników CIT z obowiązków zgłoszenia danych uzupełniających NIP-8 oraz składania przez podatników zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) CIT-8, co było działaniem nierzetelnym. RZA zgodnie z przypisanymi zadaniami, dokonywał analiz podmiotów oraz typował podmioty, a następnie przekazywał ich wyniki do nUS, celem podjęcia odpowiednich działań, m.in. czynności sprawdzających, kontroli podatkowych. Efektem tych działań były m.in. ustalone kwoty uszczupień należności publiczno-prawnych.

OBSZAR

2. Nadzór nad naczelnikami urzędów skarbowych w zakresie rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Liczba podatników CIT pozostających we właściwości poszczególnych nUS wg stanu na koniec lat 2021-2022 oraz 30 czerwca 2023 r. wynosiła odpowiednio: 226 447, 247 572 (wzrost o 9,3% w stosunku do roku poprzedniego) oraz 252 244. Wśród nich zarejestrowanych podatników CIT niebędących jednocześnie podatnikami VAT „czynnymi” było (wg stanu jak wyżej) odpowiednio: 140 014 (68,9%), 149 308 (67,7%) oraz 155 123 (69,2%).

Spośród 48 nUS podległych IAS najwięcej podatników CIT (wg stanu na 30 czerwca 2023 r.) było zarejestrowanych w:

- Trzecim US Warszawa Śródmieście (39 240), w którym złożono 17 093 zeznań podatkowych CIT w 2021 r. oraz 18 403 w 2022 r.; w kontrolowanym okresie czynności sprawdzające w zakresie CIT wykonywało siedmiu pracowników tego US, zaś trzech kontrole podatkowe;
- Pierwszym US Warszawa Śródmieście (36 469), w którym złożono 16 769 zeznań podatkowych CIT w 2021 roku oraz 16 933 w 2022 roku. W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) czterech pracowników tego US faktycznie wykonywało czynności sprawdzające, zaś 10 wykonywało kontrole podatkowe;

⁴⁷ MF przekazało Wytyczne do Dyrektorów IAS przy piśmie z dnia 8 września 2021 r., zn. DNK12.8621.17.2020, celem wykorzystania służbowego w ramach realizacji zadań w przedmiotowym obszarze.

- US Warszawa – Wola (26 832), w którym złożono 10 269 zeznań podatkowych CIT w 2021 r. oraz 11 790 w 2022 r.; w kontrolowanym okresie czynności sprawdzające oraz kontrole podatkowe w zakresie CIT wykonywało po trzech pracowników tego US.

Najmniej podatników CIT było zarejestrowanych (wg stanu na 30 czerwca 2023 r.) w:

- US w Zwoleniu (219), w którym złożono 279 zeznań podatkowych CIT w 2021 r. oraz 339 w 2022 r.; w kontrolowanym okresie czterech pracowników tego US wykonywało czynności sprawdzające w zakresie CIT, zaś dwóch kontrole podatkowe;
- US w Żurominie (262), w którym złożono 202 zeznań podatkowych CIT w 2021 r. oraz 220 w 2022 r.; w kontrolowanym okresie czterech pracowników tego US wykonywało czynności sprawdzające w zakresie CIT, zaś trzech kontrole podatkowe;
- US w Lipsku (301), w którym złożono 266 zeznań podatkowych CIT w 2021 r. oraz 285 w 2022 r.; w kontrolowanym okresie jeden pracownik tego US wykonywał czynności sprawdzające oraz jeden kontrole podatkowe w zakresie CIT.

(akta kontroli tom I str. 12, tom III str. 7, tom IV str. 13)

2.2. Wyjaśniając czy przedmiotem analiz była adekwatność liczby pracowników zajmujących się weryfikacją prawidłowości rozliczeń podatników CIT w ramach czynności sprawdzających oraz kontroli podatkowych i ich przygotowanie do realizacji tych zadań, Dyrektor IAS wskazał m.in., że w nUS w komórkach kontroli podatkowej oraz czynności sprawdzających nie ma podziału na poszczególne podatki i w związku z tym nie ma możliwości oceny obciążenia pracowników tych komórek zadaniami z zakresu CIT. Dodał, że w 2018 r. powołano zespół ds. etatyacji w celu określenia stosunku przydzielonych etatów do rozmiaru nałożonych zadań, dynamiki wzrostu liczby obsługiwanych podmiotów i związanego z tym obciążenia pracą. Wyniki prac zespołu, przy uwzględnieniu wytycznych MF i Szefa KAS, stanowią istotny element w procesie podejmowania decyzji w zakresie podziału etatów pomiędzy US.

(akta kontroli tom II str. 401-402, 405-416)

2.3. W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) badanie potrzeb szkoleniowych odbywało się raz w roku, w ramach ankiety badania potrzeb szkoleniowych. Dyrektor IAS wyjaśnił, że przekazywał ankietę do kierowników jednostek i komórek organizacyjnych w IAS, a jej wyniki analizował Zespół ds. szkoleń⁴⁸, do zadań którego należała m.in. analiza potrzeb szkoleniowych zgłoszonych do realizacji na poziomie centralnym/regionalnym.

Naczelnicy nUS zgłaszali zapotrzebowania na szkolenia dotyczące m.in.: przepisów o podatku CIT, analizy i interpretacji sprawozdań finansowych, rachunkowości i wyszukiwania informacji.

(akta kontroli tom I str. 26-27, tom II str. 148, 152-168, 528-532)

W okresie 2021-2023 zaplanowano łącznie 24 szkolenia z zakresu ustawy o CIT, ustawy o rachunkowości⁴⁹ oraz innych związanych z podatkiem CIT, z tego w 2021 r. i 2022 r. po siedem oraz w 2023 r. – 10. Zaplanowane szkolenia obejmowały 12 tematów dotyczących m.in.: ordynacji podatkowej, rachunkowości dla zaawansowanych, działań organu podatkowego w zakresie ujawniania i realizacji nadpłat.

W planie na 2023 r. ujęto dwa szkolenia związane z wprowadzeniem od 2021 r. możliwości rozliczeń podatników CIT w ramach tzw. "estońskiego CIT" (art. 28c-28t

⁴⁸ Powołany przez Dyrektora IAS zarządzeniem nr 226/2021 z dnia 7 grudnia 2021 r. oraz zmieniony Zarządzeniem nr 205/2022 z dnia 15 listopada 2022 r.

⁴⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).

ustawy o CIT). W planach szkoleniowych na rok: 2021, 2022 i 2023 nie uwzględniono szkoleń związanych z wprowadzeniem od 2019 r. 5% podatku od dochodu z kwalifikowanych praw własności intelektualnej (art. 24d ustawy o CIT), a w planach szkoleniowych na 2022 r. i 2023 r., nie uwzględniono szkoleń związanych z wprowadzeniem od 2022 r. tzw.: "ulgi na robotyzację" (art. 38eb ustawy o CIT), "ulgi pro wzrostowej" (art. 18eb ustawy o CIT), "ulgi prototyp" (art. 18ea ustawy o CIT).

Dyrektor IAS wyjaśnił, m.in., że proces budowania oraz realizacji regionalnego planu szkoleń znacząco determinowała sytuacja pandemiczna, która wymuszała duże ograniczenia w realizacji szkoleń. Dodał, że brak zgłaszanych przez US problemów związanych ze stosowaniem prawa w zakresie ustawy o CIT oraz prowadzenie szkoleń przez MF i Krajową Szkołę Skarbowości⁵⁰ powodowały, że nie wystąpiła potrzeba prowadzenia szkoleń w ww. zakresach tematycznych.

(akta kontroli tom II str. 151-168, 205, 445-446)

W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) pracownicy podległych US uczestniczyli w łącznie 286 szkoleniach z obszaru ustawy o CIT oraz ustawy o rachunkowości. Szkolenia zostały przeprowadzone przez: MF, KSS oraz pracowników IAS. Łącznie zrealizowano 14 767 osoboszkoleń.

Politykę szkoleniową wspierała Usługa Zdalnej Edukacji Resortu Finansów Atena⁵¹, na której udostępniono kursy, m.in.: „Ceny transferowe”, „Rachunkowość – kurs podstawowy”, „Rachunkowość – kurs zaawansowany”.

W roku akademickim 2022/2023 po raz pierwszy KSS uruchomiła studia podyplomowe „Podatek dochodowy od osób prawnych CIT z elementami optymalizacji podatkowych i cen transferowych” skierowane do pracowników prowadzących postępowania podatkowe, odwoławcze z tego zakresu oraz kontrole z zakresu podatku dochodowego (w szczególności w zakresie optymalizacji podatkowych i cen transferowych) w dużych podmiotach. IAS zgodnie z przyznanym limitem miejsc wytypowała ośmiu pracowników, z tego czterech z wUS, trzech z MUCS i jednego z IAS. Wszystkie osoby ukończyły ww. studia.

(akta kontroli tom II str. 149, 169-204)

2.4. W obowiązujących w latach 2021-2023 (do 30 czerwca) regulaminach organizacyjnych IAS⁵², zadania z zakresu zapewnienia jednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w ramach podatków bezpośrednich, w tym CIT przypisano Referatowi Nadzoru nad Orzecznictwem – Podatki Bezpośrednie⁵³, wyodrębnionemu w pionie Orzecznictwa w Zakresie Podatków Bezpośrednich⁵⁴.

(akta kontroli tom III str. 228-335)

Pion Orzecznictwa w Zakresie Podatków Bezpośrednich rozstrzygał sprawy i prowadził nadzór w zakresie wszystkich podatków bezpośrednich, w tym podatku CIT. Przy rozpatrywaniu odwołań analizowane były takie kwestie, jak:

- stanowisko MF dotyczące problemowego zagadnienia;
- aktualna linia orzecznicza sądów administracyjnych, Trybunału Konstytucyjnego i orzeczeń TSUE⁵⁵;
- indywidualne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydane w tożsamych bądź podobnych sprawach, opinie i doktryny zawarte w komentarzach do ustaw, artykułach naukowych.

⁵⁰ Dalej: KSS.

⁵¹ Oparta o system informatyczny utrzymywany przez Departament Informatyzacji MF i Centrum Informatyki Resortu Finansów.

⁵² Nadane przez Dyrektora IAS Zarządzeniami: nr 5/2021 z 4 stycznia 2021 r., nr 73/2021 z 3 marca 2021 r., nr 186/2021 z 23 sierpnia 2021 r., nr 102/2022 z 23 maja 2022 r., nr 28/2023 z 2 marca 2023 r., nr 5/52023 z 10 maja 2023 r. i zatwierdzone przez ministra właściwego do finansów publicznych.

⁵³ Dalej: Referat ION-1.

⁵⁴ IZPO-1.

⁵⁵ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) sporządzono 10 analiz⁵⁶ w przedmiocie m.in. przyczyn wydawania rozstrzygnięć uchylających decyzje lub postanowienia organu I instancji w wybranych US województwa mazowieckiego. Wyniki ww. analiz (w szczególności orzeczeń sądowych) przekazywano cyklicznie (w okresach kwartalnych lub półrocznych) do US oraz do komórek orzeczniczych IAS. Wymiana informacji na poziomie właściwości IAS w zakresie wszystkich podatków bezpośrednich była koordynowana oraz nadzorowana przez Referat ION-1. Odbywała się głównie przez osoby wyznaczone do kontaktów za pośrednictwem systemu elektronicznego zarządzania dokumentami, za pomocą którego przesyłano do podległych US wytyczne MF⁵⁷.

Dyrektor IAS wyjaśnił, że za pośrednictwem osób kontaktowych pracownicy US mogli telefonicznie zwracać się, m.in. o wskazanie ewentualnych stanowisk MF w kwestiach dotyczących wątpliwości interpretacyjnych, wyroków sądowych zapadłych w danym temacie, aktualnej linii orzeczniczej w konkretnym zakresie tematycznym. Wymiana informacji odbywała się również na spotkaniach zastępcy dyrektora IAS z naczelnikami (lub zastępcami) US.

(akta kontroli tom I str. 32-35, 235-240, 335-454)

Referat ION-1 w okresie objętym kontrolą przeprowadził i koordynował dziewięć szkoleń, instruktaży, spotkań roboczych i narad dla pracowników US, z tego w 2021 r. – jedna narada (dotycząca wyłącznie podatników CIT), w 2022 r. – sześć (dwa dotyczyły podatników CIT) i pierwszym półroczu 2023 r. – dwa (jeden w CIT). W ich efekcie, m.in. opracowano jeden moduł szkoleniowy.

W lipcu 2021 r. odbyła się narada Dyrektora IAS z 47 naczelnikami nUS w zakresie prowadzonych postępowań oraz przyczyn uchylania decyzji, zaś w 2022 r. przeprowadzono dwa szkolenia⁵⁸ dotyczące zmian w podatkach wprowadzonych pakietami ustaw w ramach *Polskiego Ładu*⁵⁹ oraz *Niskich Podatków*⁶⁰.

W dwóch naradach zastępców Dyrektora IAS z naczelnikami US omówiono zagadnienia dotyczące przedawnień i problemów z zawieszaniem postępowań podatkowych⁶¹ oraz *Perspektywy rozwoju Izby Administracji Skarbowej w Warszawie w nadchodzących latach*⁶².

Ponadto 14 stycznia 2022 r. przeprowadzono spotkanie robocze z pracownikami wyznaczonymi w US (ok. 200 uczestników) do udzielania informacji w zakresie programu *Polski Ład*, a w odpowiedzi na pytania US związane z tym programem 3 lutego 2022 r. przygotowano instruktaż.

W 2023 r. odbyły się dwie narady z naczelnikami US⁶³ z zakresu orzecznictwa podatków bezpośrednich i zbliżającej się akcji PIT.

(akta kontroli tom III, str. 94, 144)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie US nie zgłaszały pisemnie problemów związanych ze stosowaniem prawa podatkowego w zakresie CIT.

(akta kontroli tom II str. 435)

2.5. Liczba decyzji uchylających numer NIP wobec podatników CIT wydanych przez naczelników nUS wynosiła w: 2021 r. – 420, 2022 r. – 508, 2023 r. (I półrocze) – 302.

⁵⁶ W tym: z 2 marca 2022r. nr 1401-ION-1.033.2.2022.1.AL; z 12 czerwca 2021r. nr 1401-ION-1.033.1.2021.14.KCz; z 3 grudnia 2021r. nr 1401-ION-1.033.1.2021.20.AL; z 28 lutego 2022r. nr 1401-ION-1.033.1.2022.2.AL; z 25 maja 2022r. nr 1401-ION-1.033.1.2022.7.AL.; z 8 września 2021r. nr 1401-ION-1.033.1.2021.16.KCz; z 1 kwietnia 2021r. nr 1401-ION-1.033.1.2022.4.AL; z 6 czerwca 2022r. nr 1401-ION-1.033.1.2022.9.AL; z 2 maja 2023 nr 1401-ION-1.033.2.2023.6.; z 27 maja 2022r. nr 1401-ION-1.033.1.2022.8.PB.2021.

⁵⁷ W okresie od 14 stycznia 2021 r. (pismem nr DPP13/7DOP4.8223.54.2020.HKWM) do 23 kwietnia 2023 r. (pismem nr DOP4.8223.27.2021.GEFH) zostało przekazanych 107 wytycznych Ministra Finansów.

⁵⁸ Wzięło udział po ok. 300 osób.

⁵⁹ 10 stycznia 2022 r.

⁶⁰ 30 czerwca 2022 r.

⁶¹ 5 października 2022 r.

⁶² 27-28 października 2022 r.

⁶³ 1 lutego 2023 r. oraz 19 czerwca 2023 r.

Do 30 czerwca 2023 r. podatnicy wnieśli łącznie sześć odwołań od ww. decyzji, z tego w: 2021 r. – dwa, w 2022 r. – trzy oraz w I półroczu 2023 r. – jedno. W stosunku do trzech odwołań dyrektor IAS podtrzymał w mocy decyzję organu I instancji. W pozostałych trzech przypadkach: pozostawił odwołanie bez rozpatrzenia; odmówił przywrócenia terminu do wniesienia odwołania oraz przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia, z uwagi na niewystarczający materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy do uchylecia NIP podmiotowi.

(akta kontroli tom III str. 8-90)

W obszarze identyfikacji i rejestracji podatkowej w IAS nie opracowano procedur wewnętrznych. W tym zakresie stosowano opracowane przez MF Procedury postępowania w sprawach prowadzenia rejestru podatników i płatników⁶⁴, które m.in.: zawierały wytyczne w zakresie uchylecia numeru NIP podmiotom podającym fikcyjne lub fałszywe dane adresowe, jak również regulowały kwestię analizy ryzyka rejestracyjnego podmiotów. Wytyczne z czerwca 2022 r. Dyrektor IAS przekazał do stosowania podległym US przy piśmie z 30 czerwca 2022 r., nr 1401-IOR.033.291.2022.2.MK.

(akta kontroli tom I str. 234, tom III str. 339-343)

Dodatkowo w przedmiotowym zakresie Dyrektor IAS przekazał nUS:

- instrukcje zmiany NIP oraz obsługi w aplikacji SeRCe wniosków z KRS⁶⁵;
- pisma MF zawierające zalecenia w przedmiocie postępowania dowodowego przy uchylaniu NIP⁶⁶, w tym m.in.: przeprowadzania ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie każdego dowodu, który nie jest sprzeczny z prawem oraz respektowania przepisu zawiadomienia strony postępowania o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków, opinii biegłych lub oględzin;
- stosowania art. 96 ustawy o VAT⁶⁷, tj. w przypadku gdy w ramach prowadzonego postępowania, w wyniku złożonego zgłoszenia rejestracyjnego, po przeprowadzonych czynnościach weryfikacyjnych, ustalone zostanie, że zaistniała chociaż jedna z wymienionych w tym przepisie negatywna przesłanka, naczelnik urzędu skarbowego nie dokonuje rejestracji podmiotu jako podatnika VAT i nie zawiadamia o tym składającego zgłoszenie;
- wykazu podatników VAT⁶⁸;
- odstępiania od wykonywania wizji lokalnych i sposobu weryfikacji adresu siedziby lub miejsca działalności podatnika⁶⁹.

(akta kontroli tom I str. 234, tom III str. 336-340)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że rejestracja podmiotów podlegających wpisowi do KRS jest procesem zautomatyzowanym i następuje z urzędu. Dane identyfikacyjne między CRP KEP, a KRS przesyłane są automatycznie, zgodnie z art. 8a ust. 2 u.z.e.p. Z uwagi na powyższe nie ma odrębnego procesu rejestracji w zakresie podatku CIT i rejestracja ta sprowadza się do czynności technicznej, polegającej na wprowadzeniu do systemu POLTAX obowiązku podatkowego CIT. Dyrektor IAS nie zdiagnozował potrzeby przygotowania dodatkowych wytycznych w powyższym zakresie. Powodem, jak wyjaśnił, był brak zgłaszania problemów przez podległe organy podatkowe w zakresie rejestracji podatników CIT, czy stosowania procedury wydanych przez MF oraz brak rozbieżności i wątpliwości w tym zakresie.

⁶⁴ Wydane w sierpniu 2017 r.: „Procedura postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników” oraz „Procedura postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników od towarów i usług”; zastąpione skonsolidowaną procedurą z czerwca 2022 r. „Procedura postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników, rejestru podatników od towarów i usług oraz rejestru podatników dokonujących transakcji wewnątrzspółnotowych. Dalej: Procedury w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników.

⁶⁵ 17 maja 2022 r. za pośrednictwem systemu elektronicznego zarządzania dokumentami SZD.

⁶⁶ Z 10 listopada 2021 r., zn. DPP1.8061.7.2021.

⁶⁷ Z 24 lipca 2017 r., zn.: DPP8.8102.9.2017.WCX.

⁶⁸ Z 2 sierpnia 2021 r., zn.: DOP6.8102.36.2021.CNTP.

⁶⁹ Z 16 maja 2022 r., zn.: DPP1.8061.7.2022.

Ponadto Dyrektor IAS wyjaśnił, że weryfikacja danych figurujących w rejestrach podatników CIT odbywała się w jednostkach organizacyjnych KAS na każdym etapie prowadzonych czynności wobec podmiotów, a informacje na temat nieaktualnych danych ujawnionych w KRS, zgłaszano na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym⁷⁰.

(akta kontroli tom I str. 232-235, 242-274)

W IAS proces rejestracji oraz dokonywanych zmian właściwości naczelników US przez podatników CIT, a także poprawności otwierania obowiązków podatkowych CIT, monitorowano na podstawie sporządzanych raportów z systemu SPR⁷¹. Wykonane raporty przekazywano do US, wyznaczając termin podjęcia działań, po upływie którego raport ponawiano. W kontrolowanym okresie (do 30 czerwca 2023r.) do US przekazano:

- 23 raporty zawierające nowozarejestrowane podmioty, wpisane do KRS, u których w bazie POLTAX nie było otwartego obowiązku CIT; 12 raportów dotyczących podmiotów, które zmieniły właściwość miejscową, a nowy urząd nie otworzył prawidłowo obowiązków podatkowych;
- dwa raporty dotyczące rozbieżności pomiędzy wystąpieniem podmiotu w CEP KEP, a otwartym obowiązkiem podatkowym.

(akta kontroli tom I str. 25, 234-235, 490-495)

2.6. Wyznaczone podległym nUS, w ramach Planów działalności IAS na poszczególne lata 2021-2023, cele i zadania oraz odpowiadające im mierniki nie dotyczyły odrębnie podatku CIT. Jak wyjaśnił Dyrektor IAS, CIT brano pod uwagę przy wyliczeniu wskaźnika „Realizacja należności publicznoprawnych”, który umożliwiał ocenę stopnia realizacji zadań w zakresie poboru i egzekucji podatków i należności niepodatkowych. W skład tego wskaźnika wchodziły również podatki: PIT, VAT, akcyza, od gier, od instytucji finansowych, od wydobycia niektórych kopaliny, od sprzedaży detalicznej oraz cło. W Planach działalności IAS wskaźniki dotyczące podatku CIT określono jedynie w zakresie kontroli dla wUS oraz dla MUCS.

(akta kontroli tom I, str. 38, 132, 154, 176)

Niezależnie od celów i mierników wyznaczonych w ramach realizacji Planu działalności, w kontrolowanym okresie Dyrektor IAS kierował do podległych nUS wytyczne do realizacji zadań w zakresie CIT, które odpowiadały na ryzyka zidentyfikowane w ramach działalności KAS.

Proces prowadzenia działań analitycznych oraz podstawowe założenia zarządzania ryzykiem zewnętrznym w KAS określono w dokumencie PZPA, zaś obsługa procesów związanych z zarządzaniem ryzykiem zewnętrznym została opisana w Wytycznych w zakresie obsługi modułu Analiza Systemu ZISAR II (wersja 1.0) z 5 lutego 2021 r. Pismem z 23 października 2020 r. Dyrektor IAS, w ramach sprawowanego nadzoru nad działalnością naczelników US woj. mazowieckiego oraz naczelnika MUCS, polecił stosowanie się do PZPA⁷². Dokument określał zasady prowadzenia działań analitycznych przez poszczególne kategorie jednostek KAS, usytuowanych na każdym poziomie jej struktury organizacyjnej. Działania te skutkować miały zidentyfikowaniem zagrożeń zewnętrznych dla realizacji celów KAS (rozumianych jako mechanizmy zachowań różnego rodzaju podmiotów skutkujących naruszeniem przepisów prawa znajdujących się we właściwości KAS), jak również ujawnianiem konkretnych podmiotów, poprzez zachowania, na skutek których te zagrożenia się materializują. PZPA określiła sposób przeprowadzenia analizy prawdopodobieństwa

⁷⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 685, ze zm.

⁷¹ Usługa wspomaga sprawozdawczość podatkową i tworzenie statystyk.

⁷² Zn.: 1401-ICK3.4022.15.2020.KS.

naruszenia prawa, o której mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców⁷³.

(akta kontroli tom II str. 402-403)

W zakresie zasad i kryteriów typowania do czynności sprawdzających, kontroli podatkowej i postępowania podatkowego podatników CIT, opracowano kalendarz analiz z poziomów US, IAS i RZA. Kalendarz analiz dla US przekazano w celu podjęcia działań w 2023 r.

W obszarze czynności sprawdzających, podległym nUS przekazano opracowane przez MF „Wytyczne do czynności sprawdzających”⁷⁴, w których omówiono m.in. najczęściej realizowane zagadnienia w trakcie czynności sprawdzających w ramach podatku CIT. IAS nie opracowała w tym zakresie własnych pisemnych wytycznych dla podległych jednostek. Na przełomie 2021 i 2022 r. w US wprowadzono nowy program do ewidencjonowania czynności sprawdzających – ZISAR PLUS.

Jak wskazał Dyrektor IAS, z uwagi na zauważony ogrom problemów związanych z ewidencjonowaniem czynności sprawdzających, zwiększono nadzór w tym zakresie. Organizowano spotkania z kierownikami, szkolenia, wsparcie telefoniczne, za pośrednictwem platformy internetowej lub poczty elektronicznej.

(akta kontroli tom I, str. 30-32, tom III str. 397-403)

W zakresie prowadzenia kontroli podatkowych Dyrektor IAS przekazał naczelnikom nUS wytyczne w zakresie:

- niezwłocznego przekazywania korekt deklaracji do organu prowadzącego kontrolę⁷⁵;
- typowania do kontroli podatkowych oraz wszczynania kontroli podatkowych ze szczególnym uwzględnieniem: badania sytuacji majątkowej podmiotu, badania przesłanek do sporządzenia wniosku o wszczęcie postępowania karno-skarbowego, badania przesłanek do zastosowania instytucji zabezpieczenia⁷⁶;
- instrukcji dot. badania majątku w toku kontroli⁷⁷;
- kontroli podatkowych zagrożonych przedawnieniem⁷⁸;
- stosowania instytucji odmiejscowienia kontroli podatkowej oraz procedury postępowania w tym zakresie w urzędach skarbowych województwa mazowieckiego⁷⁹;
- prowadzenia kontroli długotrwałych – powyżej roku⁸⁰;
- wykorzystywania plików JPK na żądanie w kontrolach podatkowych⁸¹.

(akta kontroli tom I str. 31-32, tom III str. 404-490)

[...] ⁸²

(akta kontroli tom I, str. 37-38, 187-202, tom IV str. 13)

Zarówno w zakresie poboru CIT oraz przeciwdziałania uszczupleniom, jak i zapewnienia jednolitości stosowania prawa zostały przesłane do realizacji przez nUS wytyczne MF i instrukcje, m.in.:

- „Metodyka wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez KAS”⁸³;

⁷³ Dz. U. z 2023 r. poz. 221, ze zm.

⁷⁴ Przy piśmie z 13 września 2021 r., zn.: 1401-ICK-3.4022.357.2020; dalej: Wytyczne do czynności sprawdzających.

⁷⁵ Przy piśmie z 10 grudnia 2021 r., zn.: 1401-ICK-1.4103.21.2021.

⁷⁶ M.in. przy piśmie z 24 kwietnia 2021 r., zn.: 1401-ICK-1.4022.1380.2020.

⁷⁷ Przy piśmie z 18 listopada 2021 r., zn.: 1401-ICK-1.033.17.2021.

⁷⁸ M.in. przy pismach: z 24 listopada 2021 r., zn.: 1401-ICK-1.4022.224.2021.MZ; z 24 października 2022 r., zn.: 1401-ICK-1.4022.63.2022.

⁷⁹ Przy piśmie z 16 grudnia 2021 r., zn.: DNK6.8621.7.2021.

⁸⁰ M.in. przy pismach: z 4 października 2021 r., zn.: 1401-ICK-1.4022.199.2021; 28 lutego 2022 r., zn.: 1401-ICK-1.4022.50.2022.

⁸¹ Przy piśmie z 17 lutego 2022 r., zn.: 1401-ICK-1.033.11.2022.MS.

⁸² Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632) w zw. z art. 61 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483), NIK wyłączyła jawność informacji.

⁸³ Pismem nr 1401-ICS.820.2304.2020 z 30 grudnia 2020 r.

- w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych⁸⁴;
- w zakresie przekazywania przez naczelników urzędów skarbowych do naczelników urzędów celno-skarbowych materiałów o przestępstwa skarbowe(...)⁸⁵;
- „Instrukcja odstępień od sporządzania zawiadomień o naruszeniu przepisów podatkowych, sporządzania wniosków o wszczęcie postępowania przygotowawczego oraz ukarania sprawcy”⁸⁶;
- „Instrukcja sporządzania zawiadomień o naruszeniu przepisów podatkowych i wniosków o wszczęcie postępowania przygotowawczego oraz prowadzenia postępowań mandatowych przez naczelników US niewyznaczonych do prowadzenia postępowań przygotowawczych”⁸⁷.

(akta kontroli tom I str. 29-30, tom III str. 341-396)

2.7. W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) w nUS przeprowadzono łącznie 26 428 czynności sprawdzających w CIT, z tego: w 2021 r. – 12 662, w 2022 r. – 9314, do 30 czerwca 2023 r. – 4452. W ramach ww. czynności stwierdzono uszczuplenia o łącznej wartości 240 301,0 tys. zł, z tego: w 2021 r. – 77 288,8 tys. zł, w 2022 r. – 104 929,7 tys. zł, do 30 czerwca 2023 r. – 58 082,5 tys. zł.

W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) nUS przeprowadziły łącznie 352 kontrole, z tego: w 2021 r. – 99, w 2022 r. – 125, do 30 czerwca 2023 r. – 128. W wyniku kontroli stwierdzono uszczuplenia o łącznej wartości 136 163,8 tys. zł, z tego: w 2021 r. – 32 214,9 tys. zł, w 2022 r. – 33 626,4 tys. zł oraz do 30 czerwca 2023 r. – 70 322,5 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 91)

Najwięcej czynności sprawdzających ukierunkowanych na rozliczenia CIT spółek prawa handlowego w latach 2021-2023 (do 30 czerwca) przeprowadzono w: Trzecim US Warszawa-Śródmieście (4544), US w Piasecznie (2900), US Warszawa-Wola (2372). Najmniej czynności sprawdzających w powyższym zakresie przeprowadzono w US: w Zwoleniu (17), w Sierpcu (19) oraz w Żurominie (21).

Najwięcej kontroli podatkowych ukierunkowanych na rozliczenia CIT spółek prawa handlowego przeprowadzono w: US Piaseczno (30), Trzecim US Warszawa-Śródmieście (21), US Warszawa-Ursynów (17). W sześciu US, tj. w: Białobrzegach, Ostrołęce, Przasnyszu, Węgrowie, Zwoleniu i Lipsku nie przeprowadzono kontroli.

(akta kontroli tom III str. 92-93)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że z uwagi na terytorialny zasięg działania, w małych US nie było dużej liczby zarejestrowanych spółek prawa handlowego. Większość podmiotów zarejestrowanych jako podatnicy podatku CIT stanowiły: koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, fundacje, spółdzielnie mieszkaniowe, komitety wyborcze, stowarzyszenia, itp. Dyrektor IAS podał przykład US w Zwoleniu, w którym w okresie od 1 stycznia 2021 do 30 czerwca 2023 r. przeprowadzono 36 czynności sprawdzających w zakresie podatku CIT, z czego 17 dotyczyło spółek prawa handlowego. Pozostałe 19 czynności sprawdzających prowadzono wobec takich podmiotów jak: stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich oraz innych wyżej wymienionych. Dyrektor IAS dodał, że niska aktywność US w prowadzeniu czynności sprawdzających i kontroli podatkowych wynikała z małej liczby zarejestrowanych w nich podatników podatku CIT, a stosunek liczby przeprowadzonych przez małe urzędy skarbowe czynności sprawdzających i kontroli podatkowych w zakresie podatku CIT do liczby zarejestrowanych podatników był na satysfakcjonującym poziomie.

⁸⁴ Pismem nr 1401-ICS.820.4250.2021 z 2 września 2021 r.

⁸⁵ Pismem nr 1401-ICS.820.1332.2022 z 21 kwietnia 2022 r.

⁸⁶ Wprowadzona zarządzeniem Dyrektora IAS nr 247/2022 z 22 grudnia 2022 r.

⁸⁷ Wprowadzona zarządzeniem Dyrektora IAS nr 246/2022 z 22 grudnia 2022 r.

Dyrektor IAS nadmieniał, że wartość uszczupień w ramach czynności sprawdzających przeprowadzonych przez naczelników nUS wzrosła o 35% w 2022 r., w porównaniu do 2021 r. W 2022 r. wzrosła także, o 26% w porównaniu do 2021 r., liczba zakończonych kontroli w zakresie CIT przez nUS. Wg stanu na 15 września 2023 r. nUS zakończyły 131 kontroli w zakresie podatku CIT, tj. więcej niż w całym 2022 r.

(akta kontroli tom II str. 500-501)

Dyrektor IAS przekazał podległym nUS wydane przez MF Wytyczne do czynności sprawdzających (w tym w podatku CIT) oraz Procedury w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników. Realizację dyspozycji zawartych w ww. regulacjach pozostawił naczelnikom urzędów skarbowych województwa mazowieckiego, którzy, jak wyjaśnił, samodzielnie podejmowali decyzje o nadawaniu kierunków działań z ww. zakresu. Szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 331, tom II str. 501-502, tom III str. 403)

Dyrektor IAS wyjaśnił, że dzięki udostępnianemu przez MF modułowi MZA zwiększono nadzór nad czynnościami sprawdzającymi w zakresie podatku CIT. Kierunek i rodzaj podejmowanych działań, był widoczny w systemie, zarówno dla IAS, jaki i MF. W przypadku niewłaściwego prowadzenia czynności sprawdzających w US, dział nadzoru w IAS kontaktował się z osobą odpowiedzialną w US i proponował podjęcie innych działań. Dyspozycje w sprawie prowadzenia czynności sprawdzających, m.in. w zakresie podatku dochodowego, wydawano także podczas narad dyrekcyj IAS z naczelnikami, kierownikami US oraz podczas spotkań pracowników komórki sprawującej nadzór nad czynnościami sprawdzającymi z kierownikami komórek w podległych jednostkach.

(akta kontroli tom II str. 501-502)

W ramach sprawowanego nadzoru nad prowadzonymi przez naczelników urzędów skarbowych (w tym nUS) kontrolami podatkowymi⁸⁸ pismem z 24 listopada 2021 r.⁸⁹ przypomniano, że niedopuszczalne jest prowadzenie kontroli u podatnika tylko w zakresie jednego podatku, w przypadku, gdy stwierdzone nieprawidłowości przekładają się wprost na wysokość zobowiązań podatkowych w zakresie innych podatków: np. CIT, PIT⁹⁰. Do wybranych urzędów wystąpiono także o poinformowanie czy ustalenia w kontroli podatku VAT będą miały wpływ na wysokość podatku dochodowego u kontrolowanych podmiotów⁹¹. Kwestie te, według wyjaśnień Dyrektora IAS, poruszano także podczas narad z naczelnikami US oraz podczas spotkań pracowników komórki Izby sprawującej nadzór nad kontrolami podatkowymi z kierownikami komórek kontroli w podległych jednostkach.

(akta kontroli tom IV str.6, 83-87,91-92, 97-98)

2.8. W związku z pismem zastępcy Szefa KAS z 28 czerwca 2022 r.⁹² w sprawie zidentyfikowania przyczyn małej ilości postępowań w CIT, Dyrektor IAS zasięgnął informacji m.in. u naczelników nUS⁹³. Na podstawie udzielonych odpowiedzi zidentyfikowano czynniki, które miały wpływ na liczbę postępowań prowadzonych w tym zakresie⁹⁴, tj.:

- prowadzone czynności sprawdzające w zakresie złożonych zeznań CIT nie wykazywały nieprawidłowości, które skutkowałyby koniecznością wszczęcia czynności kontrolnych;

⁸⁸ W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w kontroli podatkowej.

⁸⁹ Nr 1401-ICK-1.4022.224.2021.MZ.

⁹⁰ O konieczności badania wpływu ustaleń w toku kontroli w jednym podatku na możliwe nieprawidłowości w innym podatku przypomniano także pismami z 25 lutego 2022 r. nr 1401-ICK-1.4022.43.2022, z 23 maja 2022 r. nr 1401-ICK-1.4022.43.2022, z 19 października 2023 r. nr 1401-ICK-1.4022.170.2023.

⁹¹ Pismo z 25 listopada 2021 r. nr 1401-ICK-1.4022.231.2021.MZ.

⁹² Nr DOP1.8020.1.1.2022.

⁹³ Kierując do nich pismo 4 lipca 2022 r., nr 1401-ION-1.027.13.2022.53.58.UŁ.

⁹⁴ Informację do MF Dyrektor IAS przekazał w piśmie nr UNP: 1401-22-218806 z 22 sierpnia 2022 r.

- składanie przez podmioty po zakończonej kontroli (czynnościach sprawdzających) korekt uwzględniających stwierdzone nieprawidłowości, co skutkuje brakiem wszczęcia postępowania podatkowego;
- mała ilość podmiotów zarejestrowanych i rozliczających CIT (stowarzyszenia, fundacje, ochotnicze straże, koła gospodyń wiejskich, kółka rolnicze, biblioteki publiczne – zwolniona działalność statutowa) wynikająca ze specyfiki podmiotów objętych właściwością urzędu (dot. głównie małych US woj. mazowieckiego);
- ograniczenia kadrowe, w tym brak wyspecjalizowanej kadry do kontroli podatników prowadzących księgi rachunkowe;
- podjęcie działań niemożliwe z przyczyn niezależnych od Urzędu, w tym m.in. brak kontaktu z podatnikiem, brak majątku oraz środków pieniężnych podlegających egzekucji;
- upadłość podmiotu powodująca umorzenie egzekucji (postępowania nieprzynoszące efektu finansowego);
- duże obciążenie pracą, zwiększenie ilości zadań przy takiej samej liczbie zatrudnionych osób;
- niewielka ilość szkoleń, rozszerzających i aktualizujących wiedzę w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem omówienia nowych mechanizmów oszustw podatkowych.

Zdaniem Dyrektora IAS, na liczbę prowadzonych postępowań podatkowych w zakresie podatku CIT w 2021 r. miała wpływ ilość kontroli podatkowych przeprowadzonych w tym zakresie, która była wynikiem ograniczeń związanych, przede wszystkim, z pandemią wirusa SARS-CoV-2, w tym dotyczących przemieszczania się oraz kontaktów z podatnikami. Z uwagi na przejście wielu firm na tryb pracy zdalnej, wystąpiły opóźnienia w przekazywaniu dokumentów i wyjaśnień (firmy wielokrotnie wносиły o wydłużenie czasu na przekazanie odpowiedzi w związku z nieobecnością pracowników w pracy lub utrudnieniem w dostępie do dokumentów), co przełożyło się na dłuższe trwanie kontroli podatkowych. Ponadto kontrole w zakresie podatku CIT są, zdaniem Dyrektora IAS, kontrolami bardziej złożonymi od pozostałych kontroli, a udział podatnika w ich toku jest niezbędny.

Dyrektor IAS zobowiązał podległe organy podatkowe do zapoznania się z przedmiotowym pismem Zastępcy Szefa KAS z 28 czerwca 2022 roku oraz do objęcia nadzorem wskazanych w nim obszarów i wprowadzenia zaleceń do bieżącej pracy urzędu. Według przekazanych przez Naczelników informacji, podjęto w tym zakresie działania zaradcze, które doprowadzą do usprawnienia obszaru orzecznictwa podatkowego (podatku CIT), m.in. poprzez:

- zwiększenie ilości podmiotów typowanych do czynności sprawdzających i kontroli podatkowych;
- podniesienie poziomu wiedzy merytorycznej pracowników dot. podatku dochodowego od osób prawnych;
- udział pracowników urzędów w pilotażowym szkoleniu analityków, w ramach którego przekazano wiedzę, pozwalającą na skuteczniejsze typowanie podmiotów do kontroli lub czynności sprawdzających, a w dalszej kolejności zwiększenie liczby prowadzonych postępowań podatkowych w podatku dochodowym od osób prawnych;
- udział pracowników kontroli w zespołach powoływanych w celu otrzymywania większej ilości analiz w podatku dochodowym od osób prawnych.

(akta kontroli tom I str. 37, tom III str. 146-227)

2.9. Na lata 2021-2023 w nUS zaplanowano 18 kontroli wewnętrznych⁹⁵, obejmujących działalność naczelników w zakresie rozliczenia CIT. Przedmiot kontroli

⁹⁵ W 2021 r. – siedem, 2022 – trzy, 2023 r. – osiem.

obejmował m.in. ujawnianie i realizację nadpłat, ujawnianie zaległości podatkowych i ich realizację, prawidłowość wszczynania postępowań podatkowych i czas ich trwania. W okresie od 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. przeprowadzono łącznie 12 kontroli planowych⁹⁶ w 12 nUS. Poza ww. kontrolami planowymi przeprowadzono sześć kontroli w trybie uproszczonym⁹⁷. W trzech z 18 zakończonych na 30 czerwca 2023 r. kontroli (16,7%) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: niewyegzekwowania wniosku o stwierdzenie nadpłaty i dokonanie jej zwrotu bez przeprowadzenia czynności sprawdzających po złożeniu korekty zeznania CIT-8 za 2016 r.⁹⁸; niewzywania podatników do złożenia brakujących deklaracji CIT-8 dotyczących wpłat⁹⁹ oraz niepodejmowania terminowych i skutecznych działań w zakresie wyegzekwowania od podatników złożenia wyjaśnień lub/i korekty zeznań podatkowych CIT-8 za 2019 r. w związku z błędnie wykazanymi kwotami zaliczek¹⁰⁰. W odniesieniu do ww. nieprawidłowości sformułowano zalecenia pokontrolne, dotyczące: dokonywania analizy przed zwrotem nadpłaty wynikającej ze złożonej korekty zeznania podatkowego (CIT) i egzekwowanie od podatnika złożenia wniosku o stwierdzenie nadpłaty; wzywania podatników do złożenia brakujących deklaracji w związku z dokonaną wpłatą; podejmowania terminowego i skutecznego działania w zakresie egzekwowania od podatników złożenia wyjaśnień lub/i korekty zeznania podatkowego, a w uzasadnionych przypadkach sporządzenie „korekty z urzędu”. Naczelnicy nUS poinformowali Dyrektora IAS o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

W okresie 2021-2022 nie przeprowadzono kontroli wewnętrznych w obszarze prowadzenia rejestracji i ewidencji podatników CIT oraz nie zaplanowano ich na 2023 r.

Dyrektor IAS wyjaśnił, m.in., że prowadzone są analizy obejmujące: cele i zadania Izby, zasób kadrowy, potrzeby ujawniające się w ciągu roku, zasadę racjonalności i na tej podstawie proponowane są tematy i obszary kontroli.

(akta kontroli tom II str. 1-90, tom IV str. 10-11)

2.10. W okresie 2021-2022 nie prowadzono audytu wewnętrznego w nUS w obszarze CIT. W planie audytu na 2023 r. nie zaplanowano zadania audytowego w tym zakresie. Jak wyjaśnił Dyrektor IAS w badanym okresie kontrolowany obszar nie został wskazany jako priorytetowy.

(akta kontroli tom II str. 91-144)

2.11. W okresie objętym kontrolą naczelnicy nUS wobec podatników CIT wydali 165 decyzji na łączną kwotę 49 339,8 tys. zł, z tego:

- w 2021 r. – 76, w tym 69 określających wysokość zobowiązania podatkowego na kwotę 11 889,6 tys. zł i siedem określających wysokość straty na kwotę 17 034,8 tys. zł,
- w 2022 r. – 58, w tym 53 określające wysokość zobowiązania podatkowego na kwotę 10 317,1 tys. zł i pięć określających wysokość straty na kwotę 1128,3 tys. zł,
- w 2023 r. (do 30 czerwca) – 31, w tym 29 określających wysokość zobowiązania podatkowego na kwotę 8 905,5 tys. zł i dwie określające wysokość straty na kwotę 64,5 tys. zł.

W latach 2021-2023 r. (do 30 czerwca) złożono do Dyrektora IAS 53 odwołania od decyzji wydanych przez naczelników nUS.

⁹⁶ W 2021 r. – siedem, 2022 – trzy, 2023 r (do 30 czerwca) – dwie.

⁹⁷ W 2021 r. – jedną, 2022 r. – cztery, 2023 (do 30 czerwca) – jedną.

⁹⁸ Wystąpienie pokontrolne z kontroli planowej z dnia 7 marca 2022 r. dotyczące Urzędu Skarbowego Warszawa-Wola, znak: 1401-IWWI2.0921.8.2021.

⁹⁹ Wystąpienie pokontrolne z kontroli planowej z dnia 14 października 2021 r. dotyczące Urzędu Skarbowego Warszawa-Ursynów, znak: 1401-IWWI2.0921.5.2021.

¹⁰⁰ Wystąpienie pokontrolne z kontroli planowej z dnia 25 maja 2021 r. dotyczące Urzędu Skarbowego w Wołominie, znak: 1401-IWWI.0921.3.2021.

Dyrektor IAS w 2021 r. uchylił osiem decyzji wydanych przez naczelników nUS w zakresie CIT, w 2022 r. – 16, a w I półroczu 2023 r. – dwie. Przyczyną uchylecia było, m.in. niepełne ustalenie stanu faktycznego, nieustalenie czy wartość niematerialna i prawna jest nową technologią, brak możliwości orzekania w przedmiocie straty w podatku CIT z uwagi na upływ okresu przedawnienia.

Dyrektor IAS wyjaśnił, że prowadzono cykliczne analizy uchylonych decyzji w podziale na poszczególne urzędy, co pozwalało, m.in. na monitorowanie liczby decyzji kasacyjnych. Dodał, że na podstawie analiz typowano US i pracownik komórki nadzoru dokonywał badania przyczyn uchyleń decyzji w wytypowanym US i na tej podstawie sporządzano analizy z zidentyfikowanymi najczęstszymi powodami uchyleń i następnie przekazywano wytyczne do wszystkich US, celem wyeliminowania ustalonej przyczyny uchylecia decyzji.

(akta kontroli tom IV str. 11-12)

Liczba decyzji wydanych przez Dyrektora IAS w zakresie CIT w II instancji, w relacji do roku poprzedniego: w 2021 r. spadła do 18 (z 20 w 2020 r.); w 2022 r. wzrosła do 24 oraz w I półroczu 2023 r. spadła do sześciu (z 10 w I półroczu 2022 r.).

W okresie 2021-2023 (do 30 czerwca) wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego¹⁰¹ na 17 decyzji Dyrektora IAS, dotyczących nUS¹⁰². W tym samym okresie WSA wydał siedem rozstrzygnięć uchylających lub częściowo uchylających decyzje Dyrektora IAS¹⁰³. Przyczyną uchylecia było, m.in. nieprzeprowadzenie wszystkich wniosków dowodowych, nieprawidłowo zgromadzony materiał dowodowy (brak dowodów źródłowych), nieprawidłowo oceniony materiał dowodowy.

(akta kontroli tom II str. 145-147)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor IAS nie obejmował rzetelnym nadzorem i nie egzekwował od naczelników nUS realizacji dyspozycji zawartych, w wydanych przez MF Wytycznych do czynności sprawdzających oraz w Procedurze w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników.

Dyrektor IAS wyjaśnił m.in., że w zakresie czynności sprawdzających w podatku CIT w latach 2021-2023, nie były kierowane przez IAS żadne pisemne wytyczne do podległych jednostek, a naczelnicy US samodzielnie podejmowali decyzje o nadawaniu kierunków działań z ww. zakresu. Wyjaśnił także, że nie gromadził informacji dotyczących wszystkich czynności podejmowanych przez komórki identyfikacji i rejestracji podatkowej w US, które mogą skutkować wydaniem decyzji w sprawie uchylecia NIP. W celu zapewnienia prawidłowej i jednolitej realizacji zadań związanych z prowadzeniem rejestru podatników do urzędów przekazano Procedurę postępowania w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników, w której wskazano schematy działania oraz zasady uchylecia NIP.

(akta kontroli tom II str. 501-502, tom IV str. 9)

NIK zauważa, że Dyrektor IAS, w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania nUS, winien prowadzić rzetelny nadzór nad realizacją wszystkich zadań pozostających w ich kompetencji oraz egzekwować wykonywanie przez te urzędy zaleceń i wskazówek zawartych w przekazywanych wytycznych MF. Niezbędne dla realizacji ww. celu, w ocenie NIK, jest prowadzenie rzetelnych analiz, uwzględniających wszystkie aspekty działalności US.

¹⁰¹ Dalej: WSA.

¹⁰² Z tego w 2021 r. osiem, w 2022 r. sześć i w 2023 r. (na 30 czerwca) – trzy.

¹⁰³ Z tego w 2021 r. – dwa, a w 2022 r. – pięć.

OCENA CZĄSTKOWA

W objętym kontrolą okresie IAS w ramach sprawowanego nadzoru podejmowała działania w celu zapewnienia pracownikom nUS dostępu do szkoleń i materiałów, niezbędnych do realizacji zadań w zakresie podatku CIT. W podległych nUS monitorowano prowadzenie czynności sprawdzających, kontroli podatkowych i postępowań podatkowych dotyczących podatku CIT, czego efektem był wzrost kwoty stwierdzonych uszczupień w okresie objętym kontrolą. W nUS prowadzono także kontrole wewnętrzne, które zakresem obejmowały obszar podatku CIT, a w odniesieniu do nieprawidłowości formułowano zalecenia pokontrolne. Jednakże w związku z brakiem analiz niektórych zagadnień, pozostających we właściwości nUS¹⁰⁴, dotyczących w szczególności obszaru rejestracji podatkowej i weryfikacji obowiązku złożenia przez podatników zeznania CIT-8, a w konsekwencji brakiem rzetelnej wiedzy o realizacji tych zadań przez nUS, nie było możliwe, w ocenie NIK, sprawowanie rzetelnego nadzoru nad ich wykonywaniem przez te urzędy. Świadczą o tym m.in. ustalenia dokonane w urzędach skarbowych z województwa mazowieckiego, objętych niniejszą kontrolą NIK¹⁰⁵. Dyrektor IAS nie obejmował również rzetelnym nadzorem i nie egzekwował od naczelników nUS realizacji dyspozycji zawartych, w wydanych przez MF Wytocznych do czynności sprawdzających oraz w Procedurze w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Prowadzenie systematycznej działalności analitycznej, uwzględniającej zagadnienia związane z realizacją przez naczelników urzędów skarbowych zadań wobec podatników CIT w zakresie: – egzekwowania obowiązku złożenia NIP-8,– postępowania wobec podatników posługujących się fałszywymi lub fikcyjnymi danymi adresowymi,– terminowości składanych zeznań CIT.2. Obejmowanie nadzorem i egzekwowanie wykonania przez podległe nUS dyspozycji zawartych w przekazywanych wytycznych MF, w tym w Wytocznych do czynności sprawdzających oraz w Procedurze w sprawie prowadzenia rejestru podatników i płatników.

¹⁰⁴ Opisanych w Obszarze 1 niniejszego wystąpienia.

¹⁰⁵ M.in.: kontrola P/23/068 w Pierwszym US Warszawa-Śródmieście wykazała, że Naczelnik nie prowadził systematycznego monitoringu ciągłości i terminowości składania zeznań podatkowych CIT-8 oraz nie podejmował czynności sprawdzających, o których mowa w art. 274a § 1 O.p., w stosunku do podatników, którzy nie dopełnili obowiązku złożenia zeznania. W Urzędzie tym wobec nowo zarejestrowanych podatników CIT (objętych badaniami), którzy nie zgłoszili zgłoszenia identyfikacyjnego NIP-8, nie egzekwowano tego obowiązku. Kontrola przeprowadzona w US w Piasecznie wykazała, że w latach 2021 – 2023 (do 30 czerwca) NUS wydał jedną decyzję w sprawie uchylenia NIP podatnikowi na podstawie art. 8c ust. 4 u.z.e.p., pomimo, że w toku podejmowanych czynności sprawdzających, kontroli podatkowych czy działań egzekucyjnych Urząd pozyskiwał informacje o podatnikach CIT, posługujących się fałszywymi lub fikcyjnymi danymi adresowymi, dające podstawę do podejmowania postępowań w sprawie uchylenia NIP z urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 31 października 2023 r.

Kontrolerzy
Magdalena Raczkowska
specjalista k.p.

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p.o. Wicedyrektor
Wiesława Bronisz

/-/

.....
podpis

Rafał Ulewicz
specjalista k.p.

/-/

.....
podpis

Kamila Kucharska
główny specjalista k.p.

/-/

.....
podpis